

Helynevek keresése Interneten publikált régi térképeken, számítógépes támogatással

***Plihal Katalin, kplihal@oszk.hu
Országos Széchényi Könyvtár
Mihalik József, Mihalik.Jozsef@topomap.hu
Hm Térképészeti Kht.***

A világhálón barangolva nagy mennyiségben találhatunk térképekről digitális képeket, amelyek tartalma a felhasználó előtt rejtve marad. Ugyanakkor az Interneten publikált régi térképek nagy száma felveti annak szükségességét, hogy azok tartalma is legyen kereshető.

A térképeken előforduló névanyag nem tárható fel különböző karakter felismerő programok segítségével.

A térképek névanyagának a keresését számítógépes támogatással – a közelmúlt és napjaink hazai és nemzetközi gyakorlata szerint – a térképek névanyagának adatbázisokba töltésével és adatbázis kezelő szoftverek alkalmazásával oldották és oldják meg. A módszer – alapelvét tekintve – nagyon egyszerű, viszont meglehetősen költséges. Egy-egy térkép név-adatbázisának feltöltése nagyon időigényes és nagy odafigyelést igénylő feladat. Ezért az így elkészített adatbázisok tartalma ingyenesen nem is hozzáférhető.

A következőkben egy olyan eljárást ismertetünk, amely helyettesítheti az imént említett név-adatbázisok alkalmazásán alapuló helynév-kereső eljárást, ugyanakkor költségigénye minimális. Szinte minden olyan térkép esetében alkalmazható, melyen a szerző a települések egymáshoz viszonyított helyzetét legalább hozzávetőleg alakhelyesen ábrázolta, azaz a települések ábrázolása minimális szinten konzisztensnek mondható.

Az eljárás alapgondolata az, hogy két – geometriai szempontból legalább minimálisan konzisztens – pontthalmaz között meghatározható olyan matematikai összefüggés, mellyel az egyik pontthalmaz pontjai helyzetének ismeretében, a másik pontthalmaz pontjainak helyzete jó közelítéssel meghatározható. Ennek alapján a hely és település nevek keresését a régi térképeken, egy geometriai probléma – azaz egy koordináta-transzformáció – megoldásának tekinthetjük.

Az eljárás tesztelését eddig a meglévő, geodéziai transzformációs szoftverek megfelelő alkalmazásával, végeztük el.